

Forfest se pokoušel znovu zapustit kořeny

Napsal [Jan Hocek](#)

<http://www.casopisharmonie.cz/kritiky/forfest-se-pokousel-znovu-zapustit-koreny.html>

Fota archiv Forfest

27. ročník mezinárodního festivalu soudobé hudby s duchovním obsahem FORFEST, jehož stěžejní část proběhla v Kroměříži ve dnech 17. - 26. června opět v režii Zdenky a Václava Vaculovičových, opět potvrdil jedinečnost a zároveň (řekněme) křehkost této kulturní aktivity v prostorách města, jež jsou na seznamu památek UNESCO. Je až obdivuhodné, s jakou buldočí vytrvalostí několik nadšenců udržuje tento festival při životě, zatímco je město, hudebně po staletí vytříbené, zaplavováno čím dál více hudebním zbožím z pomyslného běžícího pásu komerce. A v této záplavě jarmarečně-tržní hudby se v magických místech zámku a Květné zahrady rozeznívají a rozechvívají křehké i vášnivé tóny hudby, jež chce něco sdělit. A ještě to, co nás přesahuje, co se nedá uchopit, pojmenovat, zaškatulkovat, co každý cítí jinak. Pokud je ovšem schopen otevřít své nitro. Bohužel jsem mohl být přítomen jen poslední dva dny, ale ty byly v mnohém významné. Ano, v Kroměříži byla v ty dny spousta lidí, schopných otevřít ústa a peněženku; bylo jich plné náměstí. Z pódia zněla prefabrikovaná hudba krásných a dovádivých lidí - bigbít, metal, lidovka, Vivadi, Bach, jedno jest!

Hyper cellový Kafka po italsku

V srdci unikátní Květné zahrady, rotundě s Foucaultovým kyvadlem, vystoupil v sobotu 25.června italský violoncellista a tvůrce elektroakustické hudby **Nicola Baroni**. Tento instrumentalista výjimečných kvalit na festivalu vystoupil již několikrát a tentokrát se prezentoval i jako autor čtyřdílné kompozice věnované Franzi Kafkovi, jež zde měla českou premiéru. Jeho nástrojem bylo tzv. hyper cello – violoncello, propojené s computerem, na které Baroni hrál i speciálním smyčcem vybaveným snímačem. První část pomyslné kafkovské svity byla inspirována románem Proces. Na posluchače zaútočily klastry, přivaly proměnlivého zvuku od rozechvělých křehkostí až po hlukovou divočinu. Následovala inspirace rozjímavou prozaickou miniaturou Touha stát se Indiánem. Z úvodního pizzicata se posléze vyloupila zpěvná klenba, zahušťovaná čím dál emotivnější a intenzivnější hrou. Odradek je pak sycen lidskými hlasy (v němčině), ambientními violoncellovými drony, zvrásněnými roztodivnými zvuky i lahodnou zvonkohrou, rozlitymi po celém prostoru rotundy. Poslední část, Stromy, vyznívají akusmaticky naplno, přičemž je posluchač vydán na pospas až hororové zlověstnosti nakumulovaných zvuků způsobujících téměř fyzickou bolest (např. třeskot rozbíjeného skla, ne nepodobný legendární skladbě Night Of Broken Glass od Johna Zorna). Interpret chvílemi mával smyčcem v jakýchsi magických pohybech jako šaman z dávnověku...

Violy di gamba, zpěv lidský i ptačí

Po Baroniho hyper cellové hodinovce vystoupili v rotundě Květnové zahrady **Irena a Vojtěch Havlovi** s neodmyslitelnými violami di gamba. Jejich vystoupení bylo sestaveno ze tří témat, navzájem samozřejmě souvisejících. Hudba této manželské dvojice je sice nadále křehká, vpravdě meditativní, umocněná dokonce premiérou zhudebněných Ireniných básní, ale dokáží též dosáhnout gradace ve stylu glassovského minimalismu. Dynamická i výrazová proměnlivost - od niterného

ztišení, přes janotovskou přírodní lyriku, až po inspirace renezanční, barokní a buddhistické – zabraňuje jednotvárnosti a hrozbě vyprázdnění. A naturální zpěv kosa, rozvášněného předzvěstí deště, dotvářel hudbu dokonale. Měl bych jen výhradu ke zpěvu Ireny Havlové, jenž působil až příliš křehce, skoro nepřírozené; to by koneckonců ani tak nevadilo, neboť vnímání takových písní je vpravdě individuální, kdybych jí rozuměl každé slovo. Takhle jsem lapal po každém slově a nakonec jsem byl rád za čistě instrumentální části. Protože jejich hudba si vystačí sama. Podle mne vyjádří vše. Nepotřebuje doslovnost...

Mladé plody Postfestu

V neděli 26.června Forfest vyvrcholil. A to v pravém slova smyslu. A pro mne nečekaně. A naplňuje mne to nadějí, že přece jenom bude hudba nadále uměleckou kategorií, nikoli produktem. Ve Sněmovním sále Arcibiskupského zámku se v neděli 26.června uskutečnil koncert ze skladeb absolventů skladatelských kurzů Postfest. Hned úvodních 5 klavírních kusů, jež letos zkomponoval **Jan Kotyk**, mi doslova vyrazilo dech. Pět různých způsobů náhledu na jednu věc bylo přetaveno do vyzrálého hudebního vyjádření, přičemž ale pouze sudé věty si autor stačil pojmenovat (Maniodepresivní kánon, Homonyma). Ale to bych považoval za bezvýznamné k tomu, aby si posluchač hudbu vychutnal. Ta je proměnlivá po všech stránkách, přičemž odstíněnost tu není násilná, ale navzájem interaktivní, umocňující buď lyrickou polohu, mnohdy až niterný ponor, nebo naopak kaskádu vypjatých emocí či efektní minimalistické vzorce zdánlivého ochlazení. Nevidomá (!!!) studentka **Lucie Chrápavá** se představila Smyčcovým kvartetem (2014), respektive ukázkou z něj v podobě 2.věty. Ta vyjadřuje stav po její duchovní konverzi – nejistotu a zbytky vzdoru střídá pokora a poté výtrysk radosti. Následně zazněla další působivá klavírní skladba; jmenovala se Salome a **Jonáš Starý** zde použil dvanáctitónovou řadu, dle jeho vlastních slov naprosto intuitivně; dílko vyjadřuje

neustálé přelévání rozporů a nepřetžitě střety. Rozevlátý **Jan Rösner** zkomponoval Smyčcový kvartet před dvěma lety pod dojmem událostí na Ukrajině. Na koncertě zazněla 1. a 4.věta; úvodní průzračnost vystřídala erupce nad rockově pravidelným rytmem, v závěru zněly dlouhé souzvuky, střídavě kompaktního a polyfonního charakteru, více ztišené, evokující hudbu ukrajinského skladatele Valentina Silvestrova. Když jsem pak hovořil s autorem, sdělil mi, že jeho hudbu v době, kdy kvartet psal, vůbec neznal. Což je obdivuhodné, neboť mladý český adept skladatelského umu se tak intuitivně dopracoval k národnímu hudebnímu vzoru. Následovala klavírní kompozice *Speculi et umbrae*, již v roce 2014 složil **Jakub Potoček**. Zrcadla a stíny vyjádřil velmi pregnantně, stíny až iritovaly, naproti tomu perlivá lyrika hladila. Postupně ale hudební tok vyústil do koncentrovaných úhozů, dokonce úderů, osamocených, s proměnlivou dynamikou a nepravidelně rytmizovaných, čímž se vytvořilo až fyzicky hmatatelné napětí. V závěru už šlo o minimalistické třeštění s jednotónovou codou. Nakonec se představil **Jáchym Novotný**, jenž vloni zkomponoval *Proměny* pro klavírní kvarteto. Z nesourodého úvodu se vyloupne lahodná melodie, kterou vystřídá zrychlená minimalistická sazba, jež nakonec vyústí v katarzi v podobě návratu na nejednoznačný počátek. Všichni autoři klavírních skladeb byli zároveň interprety, smyčcové nástroje obstarali soukmenovci Tereza Horáková, Jitka Habánová – housle a violoncellista Ondřej Černý, violové party hrál profesor Ondřej Štochl.

Co říci na závěr? Snad jen vyslovím svůj obdiv snaze Umělecké iniciativy Kroměříž, jmenovitě Zdenky a Václava Vaculovičových, vydupat rok co rok tento výjimečný festival z prachu nejistot. Jejich víra ve smysluplnost duchovní hudby v naší vykořeněné současnosti je obdivuhodná...